

Reactie van Biohuis op het wetsvoorstel "Grondgebondenheid en verantwoorde mestafzet"

Inleiding

Biohuis, de brancheorganisatie voor de biologische landbouw in Nederland, geeft graag een reactie op het voorliggende wetsvoorstel. Wij onderschrijven het belang van grondgebondenheid en een verantwoorde mestafzet. Een wetsvoorstel wat hier concreet werk van maakt sluit goed aan bij de uitgangspunten van biologische landbouw. Toch constateren wij dat dit wetsvoorstel op meerdere punten knelt voor de biologische sector en zelfs kan leiden tot onnodige en tegenstrijdige regelgeving. Dat brengt de doelen van dit wetsvoorstel voor (toekomstige) biologische boeren daarmee eerder verder weg, dan dichterbij.

1. Doelstelling van het wetsvoorstel

De biologische sector werkt onder de Europese biologische verordening. Deze wetgeving schrijft grondgebondenheid en gereguleerde mestafzet al expliciet voor. Dit betekent dat in Nederland alle biologisch geproduceerde mest uitsluitend op biologische grond mag worden afgezet. Daarmee is gewaarborgd dat mest alleen geproduceerd wordt als er grond beschikbaar is en dat meststromen verantwoord worden benut.

Het voorliggende wetsvoorstel stelt dat grondgebondenheid het leidende principe in het mest- en landbouwbeleid moet zijn. Voor de biologische sector is dit principe al volledig wettelijk verankerd, inclusief controle en toezicht door Skal. Biohuis verzoekt daarom deze regels te erkennen als manier om aan de doelen van dit wetsvoorstel te voldoen en dat in dit voorstel verankeren.. Daarmee wordt dubbele regelgeving voor bio-boeren voorkomen en sluit de uitvoering beter aan bij het uitgangspunt uit dit wetsvoorstel dat ondernemers die stappen vooruit zetten, juist beloond moeten worden in plaats van geconfronteerd met extra verplichtingen.

2. Belemmerende werking op de biologische mestafzet

De voorgestelde indeling in drie regio's voor mestafzet zal ernstige verstoringen veroorzaken in de biologische mestmarkt. Binnen de biologische landbouw is mestafzet goed geregeld via rechtstreekse afspraken tussen akkerbouwers en veehouders. Skal controleert deze en houdt hier ook toezicht op. Doordat er zelfs sprake is van een tekort aan biologische mest is er een geheel andere dynamiek op de biologische mestmarkt, waarbij mest een waardevol product is..

Door de regionale begrenzing dreigt in Midden-Nederland een overschot en in Noord-Nederland juist een tekort te ontstaan. Dit kan ertoe leiden dat biologische veehouders in Midden-Nederland hun mest niet meer kwijt kunnen en gedwongen worden terug te schakelen naar gangbare productie. In de andere delen van het land zullen biologische boeren te maken krijgen met een nog groter tekort aan bio-mest. Biohuis maakt zich zorgen dat met name in de biologische akker- en tuinbouw boeren dan als gevolg van een groter mesttekort en hogere mest-prijzen terug gaan schakelen. Beide ontwikkelingen zouden de groei van het areaal biologische landbouw een knel geven. Biohuis pleit er

daarom nadrukkelijk voor om voor de biologische sector géén regionale of afstandsgebonden beperkingen in te voeren.

3. Samenwerking tussen akkerbouw en veehouderij

Wij onderschrijven het belang van structurele samenwerking tussen veehouders en akkerbouwers. Ook zien wij de noodzaak om dit administratief goed te organiseren. Het voorstel om een gezamenlijke gecombineerde opgave te doen achten wij echter niet praktisch, onder meer vanwege fiscale complicaties (zoals bijvoorbeeld bij de BOR-regeling of de Inkomstenbelasting box 1 of box 3 vraagstuk). Daarnaast is het een vraag hoe dit uitwerkt wordt als een akkerbouwer van meerdere veehouderijen mest ontvangt, bijvoorbeeld varkens- en rundveedrijfmest en deze gemixt uitrijdt. Onze praktijk leert dat er vaak met meerdere bedrijven wordt samengewerkt om aan een gezonde mix te maken die past bij de specifieke bodem van de boer.

Een betere aansluiting kan gevonden worden bij het verplichte bemestingsplan dat sinds 2023 in februari gereed moet zijn. Daarin kan ook de herkomst van de mest worden opgenomen, met voldoende flexibiliteit om in te spelen op weersinvloeden en teeltwijzigingen gedurende het seizoen. In de biologische sector is het ook verplicht om schriftelijk een samenwerkingsovereenkomst vast te leggen over mest leveranties. Skal ziet hier op toe.

4. Tegenstrijdige regelgeving bij mestverwerking

Voor de niet-melkveehouderijsectoren ligt de nadruk in dit wetsvoorstel op mestverwerking. Voor biologisch is dat echter onmogelijk: biologische mest moet verplicht op biologische grond worden afgezet. Het wetsvoorstel creëert daarmee een directe tegenstrijdigheid met de Europese biologische regelgeving.

5. AHS- en ML-gebieden

De voorgestelde zonering roept veel vragen op. Het is onduidelijk of deze aanpak effectief is en hoe zij zich verhoudt tot bestaande regelingen, zoals ANLB, eco-regelingen en de GLB-basispremie. Ook is niet duidelijk welke regelingen blijven bestaan en welke vervallen.

Daarnaast lijkt het budget vooral richting melkveehouderij te gaan. Biohuis vraagt zich af of er dan nog voldoende middelen beschikbaar blijven voor vergoeding voor groen/blauwe diensten voor andere sectoren en/of in AHS gebieden.

6. Graslandnorm in AHS-gebieden

De voorgestelde graslandnorm binnen 25 km van een melkveebedrijf leidt tot belemmeringen voor biologische melkveehouders die samenwerken met biologische akkerbouwers via rotatie van grasland. Deze samenwerking is een essentieel onderdeel van de biologische bedrijfsvoering. Doordat de biologische landbouw nog een bescheiden aandeel van de Nederlandse landbouw betreft zijn bedrijven moeilijk binnen 25 km te koppelen. In de toelichting wordt gerefereerd naar paragraaf 4.8 met een toelichting over de voerregio's, echter is er geen paragraaf 4.8 en ook nergens anders een toelichting over de voerregio's.

Bovendien is via de private 'Aanvullende normen', die voor alle biologische melkveehouders verplicht zijn, al geregeld dat er een minimale huiskavel moet zijn van maximaal 6,5 koe per hectare, gekoppeld

aan verplichte weidegang.

Wat betreft de doorwerking van melkproductie in de GVE-norm steunt Biohuis het principe, maar wij pleiten ervoor om aan te sluiten bij de mesttabel van SKAL. Deze houdt rekening met melkproductie én ureumgehalte, waardoor een directe prikkel ontstaat voor efficiënt eiwitgebruik. Dit sluit beter aan bij de doelen van het wetsvoorstel dan de voorgestelde systematiek.

7. Maatschappelijke diensten en beloning

Biohuis steunt de gedachte dat maatschappelijke diensten beloond moeten worden. Wel vragen wij ons af of de genoemde bedragen van €1.000–2.500 per hectare toereikend zijn om een ingrijpende omslag in de bedrijfsvoering te realiseren. Daarnaast de vraag, hoe wordt de beloning langjarig gefinancierd, wetende dat veel geldstromen jaarlijks variëren zoals bijvoorbeeld aankomend jaar de GLB gelden vanuit Europa fors dalen. Beloning kan ook plaatsvinden via passende vergunningverlening en door boeren daadwerkelijk ruimte te bieden om hun bedrijfsvoering te verduurzamen.

Namens Biohuis

Jeroen Neimeijer